

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

І.Р. Дунець, С.Г. Заброцька

Я У СВІТІ

Конспекти уроків

4 клас

Посібник для вчителя

До підручника Беденка М.В., Дунець І.Р., Заброцької С.Г.

Тернопіль
Навчальна книга – Богдан

УДК 371.32:3
ББК 74.266.0
Д 83

Серію «Бібліотека вчителя» засновано 2007 року

Дунець І.Р., Заброцька С.Г.
Д 83 Я у світі. Конспекти уроків : 4 кл. / І.Р. Дунець, С.Г. Заброцька. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. — 64 с. — (Серія «Бібліотека вчителя»).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-4165-2

У посібнику подано конспекти уроків з курсу «Я у світі», зміст яких відповідає чинній навчальній програмі Міністерства освіти і науки України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику «Я у світі. 4 клас» (авт. Беденко М.В., Дунець І.Р., Заброцька С.Г.).

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.32:3
ББК 74.266.0

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання

СЕРІЯ «БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ»

ДУНЕЦЬ Ірина Романівна
ЗАБРОЦЬКА Світлана Григорівна

Я У СВІТІ

Конспекти уроків

4 клас

Посібник для вчителя
До підручника Беденка М.В., Дунець І.Р., Заброцької С.Г.

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Вікторія Дячун*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Зоряни Сидор*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 27.09.2015. Формат 60x84/8. Папір друкарський.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 7,44. Умовн. фарбо-відб. 7,44.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-4165-2

9 789661 041652

ISBN 978-966-10-4165-2
ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

© Навчальна книга – Богдан, 2016

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Тема	Сторінка	Дата
1.	Неповторність кожної людини	4	
2.	Життя людини — найбільша цінність	6	
3.	Людське «Я»	7	
4.	Великі вчені. Великі відкриття	9	
5.	Великі винахідники. Великі винаходи	11	
6.	Досягнення людства. Культура. Спорт	13	
7.	Можливості людей в досягненні успіху	14	
8.	Контрольна робота. Складання порад «Як досягти успіху»	16	
9.	Єгипетська піраміда — символ спільної праці людей	17	
10–11.	Особистісні якості, що допомагають і заважають об'єднанню людей. Роль спілкування у житті людини	18	
12.	Культура взаємин у сім'ї	20	
13.	Культура взаємин у школі, на вулиці	23	
14.	Культура поведінки. Правила етикету	25	
15.	Правила поведінки в гостях	27	
16.	Людські цінності й життєві цілі. Хобі людини	29	
17.	Уникання конфліктів	31	
18.	Позитивні риси людини	33	
19.	Недоліки людини	35	
20.	Узагальнення і систематизація знань. Контрольна робота	37	
21.	Чи потрібна людині держава?	38	
22.	Громадянські права і обов'язки	39	
23.	Основні символи держави	41	
24.	Турбота кожного про культурну спадщину і довкілля	43	
25.	Приклади правопорушень серед дітей і відповідальність за їх скоєння	45	
26.	Соціальна роль людини	47	
27.	Узагальнення і закріплення знань. Контрольна робота	49	
28.	Земля — наш спільний дім	50	
29.	Україна на карті світу. Найближчі сусіди нашої держави	52	
30.	Не нашкодь!	54	
31.	Співробітництво людей у галузі охорони довкілля, природних багатств	56	
32.	Внесок кожної людини у справу збереження природних багатств	58	
33.	Великі відкриття і винаходи українців	60	
34.	Видатні українські діячі культури	62	
35.	Узагальнення і закріплення знань. Контрольна робота	64	

Дата

УРОК 1

Клас

Неповторність кожної людини

Додатковий

матеріал до уроку

Мета. Формувати в дітей поняття про життя як найвищу цінність і неповторність; розвивати розуміння кожною дитиною своєї оригінальності, індивідуальності; усвідомити вплив здорового способу життя на розвиток людини і її досягнень; виховувати вміння поважати людей і бережно ставитись до власного життя.

Обладнання. Підручник «Я у світі», зошит, ілюстративний матеріал з теми, pdf-файли.

Зміст уроку

I. Організація класу.

— Станьте, діти, ви рівненько,
посміхніться всі гарненько.
На місця сідайте чемно,
хай мине час не даремно.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Вступне слово вчителя.
2. Розгляд підручника учнями, ознайомлення з умовними позначеннями.

III. Мотивація навчальної діяльності.

1. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.
— Прочитайте тему нашого уроку. (*Неповторність кожної людини.*)
2. Створити асоціативний куш «Людина».

— Що таке неповторність людини? В чому вона проявляється?

3. Робота з підручником.
— Розгорніть ваші підручники на с. 5. Прочитайте статтю.
— У чому полягають основні властивості людини як розумної істоти?
4. Робота з pdf-файлом.
— Розгляньте фотографії. Що на них зображено?
— Які ще фортеці є на території України?
— Хто їх створив? Чи схожі вони? Чому?
— Перегляньте відео.
— Яке місце в природі займає людина?

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Робота з підручником.
— Прочитайте статтю «Єдність несхожих».
— Які на перший погляд однакові речі виявляються різними?
— Чим люди подібні один до одного? Чим різняться?
2. Гра «Ми різні».
— Кожна людина має почуття, здібності, характер. Зараз ми з вами переконаємось у тому, що ви — різні, кожен з вас — диво, неповторна особистість. Давайте станемо в коло, візьмемось за руки і розкажемо про себе два-три речення. Ви маєте назвати рису, яка, на вашу думку, притаманна лише вам.
3. Вправа «Незавершене речення».
— Все, що пов'язане з людською душею, а саме: почуття, думки, емоції, мрії, бажання — це

— Сукупність здібностей, зовнішності, рис характеру, поведінки людини — це

— Унікальний — це

4. Фізкультхвилинка.

5. Робота з віршем Василя Симоненка.

— У чому проявляється ваша індивідуальність?

V. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Гра «Впізнай за...».

— Впізнайте людину за голосом.

— Впізнайте однокласника за почерком.

— Намалюйте коло. Подумайте, який предмет можна намалювати з цього кола. Намалюйте його. Порівняйте предмети, які ви намалювали. Чи однакові вони? Чому?

2. Робота в зошиті.

3. Знайомство з пізнайками. Читання казки «Гостинні хатки».

— Якими були пізнайки?

— Доведіть, що пізнайки унікальні.

VI. Підсумок уроку.

— У чому неповторність людини?

— Як має людина ставитись до свого життя? життя інших людей?

— Яку цінність для України становить кожний з нас?

VII. Домашнє завдання.

— Підготуйте розповідь, чим різняться твої рідні.

Дата

УРОК 2

Клас

Життя людини — найбільша цінність

Додатковий

матеріал до уроку

Мета. Формувати в дітей поняття про життя як найвищу цінність; розвивати розуміння кожною дитиною своєї оригінальності, індивідуальності; усвідомити вплив здорового способу життя на розвиток людини і її досягнень; виховувати вміння поважати людей і бережно ставитись до власного життя.

Обладнання. Ілюстративний матеріал і pdf-файл до теми.

Зміст уроку

I. Організація класу.

II. Перевірка домашнього завдання.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Гра «Мікрофон».

— Що для вас становить найбільшу цінність?

— Що у світі неповторне, індивідуальне?

2. Гра «Хто більше?».

— Доберіть прикметники до слова «життя».

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Оголошення теми і мети уроку.

— Сьогодні ми з'ясуємо, в чому цінність людського життя та його неповторність.

2. Робота з підручником (с. 11).

— Прочитайте статтю.

— У чому полягає сенс життя?

— Поясніть, як ви розумієте слова Леонардо да Вінчі: «Пам'ятай, життя — це подарунок; і той, хто його не цінує, на цей подарунок не заслуговує».

3. Робота з pdf-файлом.

4. Робота з прислів'ями.

— З'єднайте частини прислів'їв і поясніть їхній зміст.

Життя прожити — • а навчився.

У житті — • всьому голова.

Було б здоров'я — • як на довгій ниві.

Мудрим ніхто не вродився, • не поле перейти.

Здоров'я — • все інше наживеш.

5. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Читання казки «Перемога над драконом».

— Хто загрожував життю пізнайків?

— Які способи боротьби з драконом пропонували пізнайки?

— Як зародилася дружба пізнайків з драконом?

2. Робота в зошиті.

3. Робота з віршем Дмитра Павличка «Мамине слово».

— З чим порівнює поет народження дитини?

VI. Підсумок уроку.

— Послухайте вірш Лариси Шевчук.

Життя твоє — безцінний дар.

Не забувай про це ніколи.

Ти спиш під зорями стожар,

чи з друзями ідеш до школи,

живеш ти в місті чи в селі,

подумай, як життя прожити?

Ти слід залишиш на землі —

то треба гарний залишити.

— Які слова в цьому вірші найголовніші? Чому?

VII. Домашнє завдання (підручник с. 15).

УРОК 3

Людське «Я»

Дата

Клас

Мета. Ознайомити учнів з поняттям «людське "Я"»; розвивати мислення, мовлення дітей, поглиблювати віру в свої сили, прагнення вивчати і розвивати свій внутрішній світ.

Обладнання. Ілюстративний матеріал з теми, кольорові картки.

Додатковий

матеріал до уроку

Зміст уроку

I. Організація класу.

Гра «Колір настрою».

— Діти, у вас на столах кольорові картки. Розгляньте їх, виберіть одну і підніміть над головою.

II. Перевірка домашнього завдання.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Бесіда.

— Чим людина відрізняється від тварин?

— Доберіть до слова «Я» слова, пов'язані за змістом.

— Ваші слова описують і зовнішній вигляд людини, і її внутрішній стан.

Це свідчить про те, що кожна людина має особисте «Я» і людське «Я».

2. Оголошення теми і мети уроку.

— На сьогоднішньому уроці ми поговоримо, з чого складається людське «Я».

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Самостійне читання тексту «З чого складається наше "Я"» (підручник, с. 15).

2. Аналіз змісту прочитаного.

— Що таке людське «Я»?

— Що важливе для формування твого власного «Я»?

— Чи може змінюватися наше «Я»? Як це відбувається?

— У чому виявляється наше «Я»?

3. Опрацювання тексту «У чому виявляється людське "Я"».

— Що є «дзеркалом» людини?

— Для людей яких професій необхідне знання мови тіла?

4. Робота в групах.

Змодельовати ситуацію, використовуючи мову жестів, міміку, погляд.

1 група — Знайомство нового товариша з групою однолітків на вечірці.

2 група — Звинувачення двох хлопців у поганому вчинку, коли винен один з них.

3 група — Знайомство класу з новою ученицею.

5. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Гра «Продовж речення».

— Я

2. Опрацювання тексту «Експеримент зі шматочком зефіру».

— Чому, на вашу думку, експеримент показав такі результати?

— Що таке успіх? До кого він приходить?

3. Робота в зошиті.

4. Опрацювання казки «Цукеркове дерево».

— Прочитайте казку (с. 20).

— Які риси характеру притаманні Сонькові?

УРОК 4

Великі вчені. Великі відкриття

Дата

Клас

Мета. Розширити, уточнити знання учнів з історії винаходів людства; розвинути пізнавальні інтереси, допитливість, пам'ять. Виховувати працьовитість, наполегливість, бажання дізнаватися про навколишній світ.

Обладнання. Малюнки та pdf-файли з теми.

Додатковий

матеріал до уроку

Зміст уроку

I. Організація класу.

II. Перевірка домашнього завдання.

1. Фронтальне опитування.

- Чим людина відрізняється від тварин?
- Що таке людське «Я»?
- У чому воно проявляється?
- Чи може змінюватись наше «Я»?
- Людям яких професій потрібно знати мову тіла?
- Охарактеризуйте своє «Я».

III. Актуалізація опорних знань.

- Погляньте навколо. Що вас оточує? Звідкіля взялися ці речі?
- Створіть асоціативний куш «Відкриття».

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Повідомлення теми і мети уроку.

— Сьогодні, на уроці, ми поговоримо про відкриття, які змінили життя людей. А також про великих вчених та їхні винаходи.

2. Розповідь учителя.

— Давайте перенесемось на декілька тисячоліть назад. Яким ви уявляєте життя наших далеких родичів?

Життя перших людей було досить складним. Вони не вміли шити собі одяг, готувати їжу. Але вони були дуже спостережливими і помітили корисні властивості вогню. З його допомогою можна було грітися і освітлювати печеру, змінювати смакові властивості їжі. Спочатку людина мала справу з «диким» вогнем, що виникає від пожеж або вивержень вулканів. Страх змінився цікавістю, так полум'я перекочувало в печеру. З часом людина навчилася добувати вогонь, який став його постійним супутником, основою господарства, захистом від звірів. Як наслідок, багато наступних відкриттів стали можливі лише завдяки вогню — кераміка, металургія, парові машини тощо. Шлях до самостійного отримання вогню був довгий — роками люди підтримували домашній вогонь у своїх печерах, поки не навчилися добувати його з допомогою тертя. Брали дві палички сухого дерева, в одній з яких була лунка. Одну ставили на землю і притискали. Другу ж вставляли в лунку і починали швидко обертати між долонями. Дерево нагрівалося і загоралося. Звичайно, такий процес вимагав певної вправності. З розвитком людства виникли й інші способи отримання відкритого вогню. Про інші важливі винаходи ми дізнаємось з підручника.

3. Робота з підручником.

а) Опрацювання статті «Великі вчені. Великі відкриття» (с. 21–22).

- До яких винаходів привело вміння людей добувати вогонь?
- Хто і коли побудував перший автомобіль?
- Хто винайшов перші автоматичні двері? Як вони працювали?
- Що таке винахідливість?

б) Читання статті «Приручення тварин» самостійно (с. 23–24).

— Яку тварину людина приручила першою? Як вона допомагала людині?

— Яких ще тварин одомашнила людина?

— Яку дику тварину ви б хотіли одомашнити?

в) Робота з pdf-файлом.

г) Ознайомлення з географічними відкриттями 15–18 століть. Робота з pdf-файлом (с. 24).

4. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого.

1. Робота з прислів'ями (с. 27).

2. Робота в парах.

— Доберіть синоніми до слова «винахідливий».

3. Робота в зошиті.

4. Читання казки «Мідні цвяхи» (с. 25).

— Чому пізнайки зібрали всі залізні речі, які в них були?

— Про що вони просили дракона?

— Чим виявилися жовті камінці з печери дракона?

VI. Підсумок уроку.

VII. Домашнє завдання.

— Підготуйте розповідь про одне з відкриттів людства, яке змінило життя суспільства.

УРОК 5

Великі винахідники. Великі винаходи

Дата

Клас

Мета. Познайомити учнів з життям та досягненнями великих людей.

Обладнання. Малюнки та pdf-файли з теми, картки для роботи в групах.

Додатковий

матеріал до уроку

Зміст уроку

I. Організація класу.

Пролунав дзвінок веселий,
всіх покликав на урок.
Щезли втома, лінь, розмови,
починається урок.

II. Перевірка домашнього завдання.

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Актуалізація опорних знань.

- Назвіть п'ять речей, без яких ви не уявляєте свого життя.
- Ми з вами говорили про життя наших пращурів. Чи відрізняються умови, в яких вони жили, від умов, в яких живете ви?
- Протягом тисячоліть людина розвивалася, розумнішала, крок за кроком удосконалювала своє життя.
- Створіть асоціативний куш «Винахід».

2. Оголошення теми і мети уроку.

— По небу рухається Сонце, Місяць і планети, обертається навколо своєї осі Земля... Течуть ріки і біжать гнані вітром хмари... З часу появи на Землі людина мріяла покращити свій побут і полегшити працю. Так упродовж всієї історії людства руками і розумом людей було створено велику кількість різних речей, без яких ми не уявляємо тепер свого життя. Люди навчилися використовувати рух води й вітру, побудувавши водяні й вітряні млини. Тому не дивно, що вчені та інженери постійно працюють над тим, щоб полегшити життя людей.

3. Розповідь учителя.

— Процес створення нового є безперервним і супроводжував людину завжди упродовж усієї історії розвитку суспільства. І сьогодні, з впевненістю можна стверджувати, що практично всі речі, які вас оточують, — ручка для письма, мобільний телефон, сорочка, сукня, гудзики, скло та багато іншого — це результат діяльності людського розуму. Це — винаходи.

— Винахідник — це людина, яка вигадує, створює в процесі творчої роботи нове, невідоме раніше. Якщо уважно поглянути, то будь-який винахід запозичений нами з природи. Майбутні конструктори літаків вивчали механізм польоту птаха, а майбутні конструктори ракетних систем придивлялися до способу пересування кальмарів. Одні винаходи дозволили людям робити те, що було раніше неможливим, інші — підвищити ефективність праці. Такі винаходи, як телефон і телебачення, вплинули на спосіб життя людини. Були і не менш важливі винаходи. Наприклад, поява кінської збруї вплинула на хід історії — люди змогли вирушати в тривалі поїздки на конях і перевозити з їх допомогою вантажі. Багато винаходів створювали й удосконалювали протягом декількох століть, тому назвати точну дату їх створення складно. Так, історія створення фортепіано налічує понад дві тисячі років. Фахівці підраховали, що в конструкції фортепіано використано понад дві тисячі різних винаходів і відкриттів різних епох.

